

Beograd Umesan U Pokusaj Atentata U Banjaluci

Author: [IWPR Balkans](#)

O pokusaju atentata na urednika "Nezavisnih Novina", Zeljka Kopanje, postoje razlicita objasnjenja, ali su svi pogledi upereni u Beograd.

"Da li je Socijalisticka partija Srbije izdala saopstenje", bilo je prvo pitanje Zeljka Kopanje, urednika banjaluckih novina koji je proslog petka stradao od bombe podmetnute u automobilu, kad se povratio k svesti.

U tom trenutku jos nije bilo nikakvog saopstenja. Stoga, Kopanja i njegov zamenik Radmilo Sipovac veruju da Beograd, odnosno Slobodan Milosevic, stoji iza pokusaja atentata, u kojem je cetrdeset i petogodisnji Kopanja izgubio obe noge, a zamalo i zivot.

Iako napadaci nisu identifikovani, postoje dve teorije o ovom napadu i obe ukazuju na umesanost Beograd.

Sudeci po jednoj od ovih teorija, srpska Sluzba drzavne bezbednosti stoji iza pokusaja atentata u nameri da zaustavi neprestane kritike na racun Milosevica u nezavisnim medijima Republike Srpske, koje su dovele do slabljenja njegovog položaja medju bosanskim Srbima.

Svako izdanje Kopanjinih nedeljnih "Nezavisnih Novina" imalo je clanke koji su ostro kritikovali Milosevica i neuspeh njegove ideje o Velikoj Srbiji. Stavise, zadnja strana ovih novina bila je rezervisana za narocito prodoran komentar Aleksandra Tijanica, koji je Milosevica i njegove poslednje politicke korake razbijao na sitne delove.

Tijanica, proslavljeni srpski novinar, srpski nacionalista i bivsi srpski ministar informacija, bio je jednom blizak Milosevicu i njegovoj zeni Miri Markovic, ali se razisao sa njima kada su se u Srbiji pokazale posledice Miloseviceve politike. Pre nego sto je pisao za "Nezavisne Novine", Tijanica je imao redovnu rubriku u beogradskom dnevnom listu "Dnevni Telegraf" ciji je vlasnik i urednik Slavko Curuvija ubijen u aprilu.

Pored Tijaniceve rubrike, "Nezavisne Novine" dale su prostor srpskoj opoziciji i pokusale da istraze aktivnosti Miloseviceve porodice. Ovo je, na primer, bila tema preposlednjeg izdanja, u kojem je objavljena reportaza o imanju od 350 hektara zemlje okruzenog bodljikavom zicom kroz koju prolazi struja visokog napona, koje je Marko Milosevic, sin Slobodana Milosevica, navodno kupio u Juznoj Africi pre mesec dana.

Mnogi analiticari u Banjaluci veruju da je rezim u Srbiji u opasnosti i zato pokusava da ukloni sve one koji ga kritikuju. Kao podrška ovom argumentu navodi se saobraćajni udes Vuka Draskovica, koji po njegovoj tvrdnji predstavlja pokusaj atentata.

Sudeci po drugoj od ove dve teorije, napad na Kopanju je "kazna" sto se usudio da objavi seriju clanaka o ratnim zlocinima koje su pocinili Srbi iz Republike Srpske protiv Bosnjaka i Hrvata za vreme rata u Bosni.

Krajem avgusta ove godine, "Nezavisne Novine" objavile su detalje masovnog ubistva oko 200 Bosnjaka iz opstine Prijedor, koji su pobijeni na Koricani litici, planina Vlasica. Zlocin se odigrao 22. avgusta 1992. godine. Ovaj clanak navodi da su za ovaj zlocin odgovorni pripadnici "rezervnog sastva policije iz unutrašnjeg ministarstva Prijedora".

"Nezavisne Novine" takodje navode da su neke "licnosti" iz banjaluckog centra za bezbednost i general Bogdan Subotic, tadasnji ministar odbrane, prikriji ovaj zlocin. Subotic jos uvek zivi u Banjaluci, iako se od tada penzionisao i vise ne predstavlja znacajnu politicku licnost.

Clanak o masakru na litici Koricani pratila je serija tekstova o aktivnostima i zlocinima paravojne formacije iz Doboja pod nazivom Mice u opštini Teslic u toku juna 1992.godine.

Izgleda da je, sudeci po clancima "Nezavisnih Novina", grupa civilne i vojne policije koja je sacinjavala Mice, u noci izmedju 12. i 13. juna, ubila 38 Bosnjaka i Hrvata iz Teslica, a zatim ih sahranila u dve masovne grobnice. Jedna od ovih grobnica, na planini Borje, bila je pod medjunarodnom istragom polovinom septembra u vreme kada su "Nezavisne Novine" pisale o tom slucaju.

Grupa Mice je stigla u Teslic pod rukovodstvom nekog "Njegosa", koji je preuzeo komandu gradskog kriznog staba, pocetkom juna 1992.godine. Njegos je konspirativno ime instruktora Crvenih beretki, specijalne jedinice koju je srpska Sluzba bezbednosti poslala na planinu Ozren da bi bili "instruktori".

Opštinski sud Teslica pokrenuo je sudski postupak protiv grupe i saslušao svedoke, ali je ceo dosije o ovom slucaju nestao iz suda 1996.godine. Uzeo ga je Goran Neskovic, tadasnji zamenik ministra pravde. On je rekao da je ovaj dosije predao Draganu Kijcu, tadasnjem ministru unutrasnjih poslova, kako bi ministarstvo preuzelo istragu ovog slucaja.

Medjutim, sadasnji ministar unutrasnjih poslova, Sredoje Novic, kaze da ovaj dosije nije vise u ministarstvu i da on nista ne zna o tome.

"Nezavisne Novine" su, uprkos tome, uspele da dodju do kopije dosijea i da ga objave, zahtevajuci da se ovoj grupi sudi za njihove zlocine. Vecina pripadnika grupe Mice jos uvek zivi u Doboju, gde se nalaze na mestima direktora ili vlasnika lokalnih preduzeca. "Nezavisne Novine" su takodje pokrenule pitanje o tome ko je njih organizovao i pod cijom su komandom operisali. Mnoge licnosti civilnih i vojnih vlasti iz Republike Srpske i Srbije to je uznemirilo.

Vecina analiticara iz Banjaluke veruje da istrazivanja ovakvih stvari vode ka vojnom i politickom vrhu iz Beograda. Narocito, posto oni uzimaju zdravo za gotovo ucestvovanje ovog vrha u organizovanju raznih paralelnih milicijskih i vojnih formacija u Republici Srpskoj.

Ovakvo izvestavanje i otrkica koja su u toku, mogu ugroziti Milosevica i njegovu sluzbu bezbednosti. Stavise, smatra se da je Beograd jos vise uzbudjen nedavnim izjavama premijera Republike Srpske Milorada Dodika u kojima on najavljuje da ce doci do ponovnog ispitivanja odnosa njegove vlade i Haskog suda. U ovim izjavama se spominju moguca izrucenja ratnih zlocinaca.

Dodik je finansijski pomogao pokretanje "Nezavisnih Novina" 1995.godine i ove novine podrzavaju njegovu politiku. Zato je Kopanja, kao jedan od najblizih Dodikovih prijatelja, postao meta Beograda, koji takodje gleda na Dodika kao jednog od neprijatelja.

Dan posle napada na Kopanju, vodece drzavne dnevne novine, "Politika", objavile su komentar u kojem se Dodik naziva jednim od najvećih izdajnika srpskih nacionalnih interesa. Pokusaj atentata mogao bi predstavljati upozorenje Dodiku da se kloni raspravljanja o ratnim zlocinima.

Branko Peric je urednik banjalucke Alternativne informativne mreze i redovni je dopisnik Instituta IWPR.

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/beograd-umesan-u-pokusaj-otentata-u-banjaluci>